

ЕКОНОМІЧНА ЕФЕКТИВНІСТЬ ВИРОЩУВАННЯ ТЕЛИЦЬ І РЕАЛІЗАЦІЇ НА М'ЯСО ВИБРАКОВАНИХ КОРІВ РІЗНИХ ЛІНІЙ ЗНАМ'ЯНСЬКОГО ТИПУ ПОЛІСЬКОЇ М'ЯСНОЇ ПОРОДИ

В. Г. Прудніков, М. О. Цуканова
mari9687@gmail.com

Харківська державна зооветеринарна академія
вул. Академічна 1, смт Мала Данилівка, Дергачівський р-н,
Харківська обл., 62341, Україна

Ю. В. Кернасюк
y.v.kernasyuk@gmail.com

Кіровоградська державна сільськогосподарська дослідна
станція Національної академії аграрних наук України
вул. Центральна, 2, с. Сосонівка, Кіровоградський р-н,
Кіровоградська обл., 27602, Україна

В Україні впродовж тривалого періоду часу однією з важливих невіршених проблем тваринництва залишається значне зменшення обсягів виробництва яловичини, зумовлене його високою збитковістю. Спостерігається різке скорочення поголів'я молочних корів і надходження молодняку на вирощування, внаслідок чого частка яловичини у загальному об'ємі виробництва м'яса знизилася у 2016 р. до 16,6% проти 45,4% на початку 2000-х років. Фактичний рівень споживання яловичини на одну особу останніми роками не перевищує 9,1 кг при річній науково обґрунтованій нормі 40-45 кг. Світовий досвід виробництва яловичини переконливо свідчить на користь необхідності розвитку спеціалізованого м'ясного скотарства.

Тому метою дослідження було визначення економічної ефективності вирощування телиць та реалізації на м'ясо вибракОВАНИХ корів різних ліній знам'янського типу поліської м'ясної породи. Було встановлено, що виручка, прибуток від реалізації телиць лінії Радиста 113 були більшими у порівнянні з нелінійними аналогами на 3325 грн, а рівень рентабельності вище на 36,2%. Також реалізація на м'ясо корів усіх ліній, особливо Радиста 11, була рентабельною. Тому слід більш широко використовувати лінію Радиста 113 та удосконалювати лінії Мазуна 6 та Дарованого 400.

Ключові слова: яловичина, м'ясна продуктивність, тип, порода, лінія, економічна ефективність.

THE ECONOMIC EFFICIENCY of HEIFER REARING and SELLING MEAT of CULLED COWS of the DIFFERENT BREEDING LINES of the ZNAMENSKY TYPE of the POLISSYA BEEF BREED

V. H. Prudnikov , M. O. Tsukanova

mari9687@gmail.com

Kharkiv State Zooveterinary Academy

1, Akademichna Street, Mala Danylivka, Dergachy district, Kharkiv region,
62341, Ukraine

Yu. V. Kernasiuk

y.v.kernasyuk@gmail.com

Kirovograd State Agricultural Experimental Station NAAS

2, Tsentralna Street, Sozonivka, Kirovogradskiy district,
Kirovograd region, 27602, Ukraine

For a long period of time a significant decrease in beef total production, due to its high loss, remains one of the most important unsolved problems of livestock breeding in Ukraine. There is a sharp decrease in cows for milk population and the supplies of young cattle, so that the percent of beef in total meat production has decreased in 2016 to 16.6% against 45.4% in the early 2000s.

The actual level of beef consumption per capitain recent years does not exceed 9.1 kg with an annual scientifically based standard of 40-45 kg. The world experience of beef production convincingly testifies to the need for the development of specialized beef cattle breeding.

Therefore, the purpose of the study was to determine the economic efficiency of heifer rearing and selling meat of culled cows of different breeding lines of the Znamensky Type of the Polissya Beef Breed. It was found that profit from the sales of the heifers of the Radist line 113 were larger compared to non-linear counterparts at 3325 UAH, and the profitability level was 36.2% higher. Also, the realization of all the lines of cows of meat breeds, especially Radist 113, was profitable. Therefore, the Radist 113 line should be used more widely and the lines of Mazun 6 and Darovannuy 400 should be improved.

Keywords: economic efficiency, meat production, type, breed, line, beef.

ЭКОНОМИЧЕСКАЯ ЭФФЕКТИВНОСТЬ ВЫРАЩИВАНИЯ ТЕЛОК И РЕАЛИЗАЦИИ НА МЯСО ВЫБРАКОВАННЫХ КОРОВ РАЗНЫХ ЛИНИЙ ЗНАМЕНСКОГО ТИПА ПОЛЕССКОЙ МЯСНОЙ ПОРОДЫ

В. Г. Прудников, М. А. Цуканова
mari9687@gmail.com

Харьковская государственная зооветеринарная академия
ул. Академическая, 1, пгт. Малая Даниловка, Дергачевский р-н,
Харьковская обл., 62341, Украина

Ю. В. Кернасюк
y.v.kernasyuk@gmail.com

Кировоградская государственная сельскохозяйственная опытная
станция Национальной академии аграрных наук Украины
ул. Центральная, 2, с. Созоновка, Кировоградский р-н,
Кировоградская обл., 27602, Украина

В Украине в течение длительного периода времени одной из важных нерешённых проблем животноводства остаётся значительное уменьшение объёмов производства говядины, обусловленное его высокой убыточностью. Наблюдается резкое сокращение поголовья молочных коров и поступления молодняка на выращивание, в результате чего доля говядины в общем объёме производства мяса снизилась в 2016 до 16,6% против 45,4% в начале 2000-х годов. Фактический уровень потребления говядины на одного человека в последние годы не превышает 9,1 кг при годовой научно-обоснованной норме 40-45 кг. Мировой опыт производства говядины убедительно свидетельствует в пользу необходимости развития специализированного мясного скотоводства.

Поэтому целью исследования было определение экономической эффективности выращивания телок и реализации на мясо выбракованных коров различных линий знаменского типа полесской мясной породы. Было установлено, что выручка, прибыль от реализации телок линии Радиста 113 были большими по сравнению с нелинейными аналогами на 3325 грн, а уровень рентабельности выше на 36,2%. Также и реализация на мясо коров всех линий, особенно Радиста 113, была рентабельной. Поэтому следует более широко использовать линию Радиста 113 и совершенствовать линии Мазуна 6 и Дарованного 400.

Ключевые слова: говядина, мясная продуктивность, тип, порода, линия, экономическая эффективность.

В Україні яловичину здебільшого одержують в основному за рахунок надремонтного молодняка і вибракуваних дорослих тварин молочних та комбінованих порід великої рогатої худоби. Досвід багатьох країн світу переконливо свідчить про необхідність розвитку спеціалізованого м'ясного скотарства для збільшення виробництва високоякісної яловичини, що в значній мірі безпосередньо залежить від правильного вибору породи м'ясної худоби для розведення в конкретних природно-кліматичних умовах.

Загальновідомо, що умовами ефективного розвитку галузі спеціалізованого м'ясного скотарства є наявність порід м'ясної худоби, які поряд із високою продуктивністю добре пристосовані до природно-кліматичних умов певного регіону і зони. Нині в Україні розводять тварин таких вітчизняних м'ясних порід: українську, волинську, поліську, південну та знам'янський тип поліської.

Серед існуючих вітчизняних порід найбільш розповсюджена волинська, а закордонних – абердин-ангуська. Однак, впродовж багатьох років поголів'я м'ясної худоби залишається досить малочисельне. Для вирішення цієї проблеми необхідно, передусім, забезпечити підвищення ефективності використання наявних генетичних ресурсів вітчизняних м'ясних порід за рахунок розведення кращих їх ліній. Значні перспективи має знам'янський внутрішньопородний тип поліської м'ясної породи.

Знам'янський внутрішньопородний тип поліської м'ясної породи створений в результаті багаторічної цілеспрямованої селекційно-племінної роботи науковців і практиків, що було підтверджено результатами апробації у 2009 році (Спільний наказ Мінагрополітики України і УААН від 16.01.2009 р. № 32/04).

У дослідженнях вітчизняних вчених, зокрема в роботах Е. М. Доротюка [1-3], Г. М. Подрезко [4-5], В. Г. Пруднікова [6-7], Ю. В. Вдовиченка [8-9], Н. А. Сиром'ятникової [10] та інших, доведено факт високої адаптивності та м'ясної продуктивності тварин даного типу в умовах Степу України.

Головним завданням на сучасному етапі роботи з типом є визначення і збільшення чисельності тих тварин, які за своїми якістьми найбільш повно відповідають вітчизняним умовам утримання та розведення. Порівняльне вивчення господарсько-корисних якостей тварин знам'янського типу різних ліній не проводилося.

Також до останнього часу не проведено комплексної порівняльної оцінки росту, розвитку телиць, м'ясної продуктивності корів різних ліній, а також обґрунтування економічної ефективності.

Матеріал та методика дослідження. Метою нашої наукової роботи було визначити і обґрунтувати економічну ефективність розведення маточного поголів'я різних ліній знам'янського типу.

Об'єктом досліджень були телиці і корови знам'янського типу поліської м'ясної породи лінії Мазуна 6, Радиста 113 та Дарованого 400. Для цього було визначено середній розмір виробничих витрат – при одержанні 1 ц приросту живої маси, собівартість 1 ц кормових одиниць, прибуток і рентабельність за відповідною методикою економічної оцінки і аналізу в тваринництві.

Результат дослідження. Одним із пріоритетних завдань у скотарстві є збільшення виробництва яловичини від порід тварин м'ясного напрямку продуктивності і підвищення показників рівня рентабельності даної галузі.

Економічна ефективність вирощування знам'янського типу поліської м'ясної породи виявляється в одержанні додаткового доходу завдяки високим показникам приросту продукції, поліпшенню її якості та зниженню витрат кормів. Комплексну оцінку економічна ефективність проводили за допомогою аналізу матеріалів багаторічних спостережень на основі даних зоотехнічного та бухгалтерського обліку.

Корми займають значну питому частину в структурі всіх статей витрат на вирощування молодняка. У зв'язку з цим, аналіз рівня оплати корму приростом живої маси телиць різних ліній дозволяє оцінити ефективність їх вирощування.

Основними показниками економічної ефективності є собівартість 1 ц приросту, виручка від її реалізації, прибуток та рівень рентабельності (табл.1).

Таблиця 1. Економічна ефективність вирощування телиць різних ліній до 18-місячного віку (в цінах IV кв. 2016 р.)

Показник	Нелінійні аналоги	Лінія		
		Мазуна 6	Радиста 113	Дарованого 400
Собівартість 1 ц приросту живої маси, грн	3942,7	3293,1	3128,7	3185,3
Виручка від реалізації 1 голови на плем'я, грн	12950,0	15400,0	16275,0	15925,0
Прибуток від реалізації 1 голови на плем'я, грн	3757,1	6207,1	7082,1	6732,1
Рівень рентабельності, %	40,9	67,5	77,0	73,2

Слід зазначити, що вирощування на племінні цілі телиць усіх ліній було економічно вигідно, оскільки їх реалізаційна ціна завжди є вищою порівняно із збутом на м'ясо. Проте, спостерігалася суттєва різниця в показниках виручки і прибутку від реалізації телиць лінії Радиста 113, що була вищою у порівнянні з нелінійними аналогами на 3325 грн, а рівень рентабельності – на 36,2%.

Досить важливим показником економічної ефективності в м'ясному скотарстві є виручка від її реалізації тварин на товарні цілі, зокрема вибракуваних корів на м'ясо (табл. 2).

Таблиця 2. Економічна ефективність реалізації на м'ясо корів різних ліній (в цінах IV кв. 2016 р.)

Показник	Нелінійні аналоги	Лінія		
		Мазуна 6	Радиста 113	Дарованого 400
Собівартість реалізації 1 ц живої маси, грн	2190,2	1836,5	1740,8	1776,2
Виручка від реалізації 1 ц живої маси, грн	2315,3	2315,3	2315,3	2315,3
Прибуток від реалізації 1 ц живої маси, грн	125,1	478,8	574,5	539,1
Рівень рентабельності, %	5,7	26,1	33,0	30,4

Із даних таблиці 2 видно, що продаж на м'ясо корів усіх ліній, особливо Радиста 113, є економічно вигідним. Так, реалізація тварин була рентабельною від 5,7 % для нелінійних аналогів і в межах 26,1-33% – для досліджуваних ліній. Проте, цей показник у корів лінії Радиста 113 був вищим на 27,3% у порівнянні з нелінійними аналогами, з лінією Мазуна – на 20,4% та Дарованого – на 24,7%.

Висновки. Створення і удосконалення ліній знам'янського типу може мати суттєвий вплив на збільшення обсягів виробництва та зниження собівартості яловичини. Лінійні тварини, особливо лінії Радиста 113, при відносно невисоких витратах кормів досягають вищих забійних кондицій, дають більшу виручку і прибуток від реалізації, а також значно вищий рівень рентабельності.

Список використаної літератури

1. Доротюк Е. М. Оцінка бугаїв знам'янської м'ясної породи за власною продуктивністю і якістю потомків / Е. М. Доротюк, Г. М. Подрезко, Є. П. Іванов // Молочно-м'ясне скотарство. – 1998. – Вип. 88. – С. 94-99.
2. Доротюк Е. М. Господарсько-біологічні ознаки тварин створюваного знам'янського м'ясного типу / Е. М. Доротюк, Г. М. Подрезко, Ю. В. Вдовиченко // Розведення і генетика тварин. – 2003. – Вип. 37. – С. 79-85.
3. Доротюк Е. М. М'ясне скотарство – джерело високоякісної яловичини і важкої шкіряної сировини / Е. М. Доротюк. – Харків, 2006. – 320 с.
4. Подрезко Г. М. Особливості формування генеалогічної структури стада знам'янського типу поліської м'ясної породи / Г. М. Подрезко, Ю. В. Вдовиченко // Вісник Степу. – Кіровоград, 2010. – Вип. 7. – С. 189-193.
5. Подрезко Г. М. М'ясна продуктивність молодняка кінцевих генотипів знам'янськогвнутрішньопородного типу поліської м'ясної породи / Г. М. Подрезко, Ю. В. Кернасук // Вісник Степу. – Кіровоград, 2011. – Вип. 8. – С. 151-157.
6. Прудніков В. Г. Господарсько-біологічні особливості знам'янської м'ясної породи / В. Г. Прудніков, В. О. Попова // Вісник Сумського державного аграрного університету. Серія Тваринництво. – 2001. – Вип. 5. – С. 148-151.
7. Прудніков В. Г. Молочність корів знам'янського типу поліської м'ясної породи / В. Г. Прудніков, М. О. Цуканова // Науковий вісник Луганського національного аграрного університету. Серія "Сільськогосподарські науки". № 33 : зб. наук. праць / Луганський національний аграрний університет. – Луганськ : Елтон-2, 2011. – С. 112-114.
8. Вдовиченко Ю. В. М'ясне скотарство в степовій зоні України : монографія / Ю. В. Вдовиченко, В. І. Вороненко, В. О. Найдюнова [та ін.]. – Нова Каховка : ПИЕЛ., 2012. – 308 с.
9. Вдовиченко Ю. В. Поліська м'ясна порода великої рогатої худоби та її знам'янський внутрішньопородний тип / Ю. В. Вдовиченко, Л. В. Шпак // Вісник аграрної науки. – 2012. – Вересень. – С. 30-33.
10. Сиромятникова Н. А. Вплив способів утримання м'ясної худоби на ефективність виробництва яловичини в степовій зоні України : автореф. дис. на здобуття наук. ступеня канд. с.-г. наук: спец. 06.02.04 „Технологія виробництва продуктів тваринництва” / Н. А. Сиромятникова. – Харків, 2001. – 17 с.